

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 3. Tertia ratio ex Hugone Victorino. Quarta ex communi scriptorum sententia ob Dominicae Passionis memoriam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

tauit. Stellas verò præsentēs velat in die, dum Sanctos in gloria suæ præsentia à mundi tenebris cœlat. Stellas in nocte absens illuminat, quia justos in nocte hujus vitæ illustrat. In nocte ergo duodecim psalmos, & in die totidem psallimus, quot horis stellas, à sole undiqueversum illuminari diximus, quatenus nos Christiani in baptismate stellæ facti ab æterno sole in omni hora illuminemur, si Dominum in omni tempore benedicentes veneremur. Optimè S. (q) Eligius; Cui dicendum est, oportet semper orare, & non deficere, nisi ei, qui canonicis horis quotidie, juxta ritum Ecclesiasticæ traditionis, psalmodiis precibusque consuetis Dominum laudare, & rogare non desistit? & hoc est quod Psalmista dicebat, (r) *Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo.* Septenario enim numero, inquit (s) Primasius, universitas figuratur, propterea canitur; *Septies in die laudem dixi tibi* quod alibi dicit, *Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo.*

§. III.

Tertia ratio ex Hugone Victorino. Quarta ex communi Scriptorum sententia ob Dominicæ Passionis memoriam.

I. **T**ertiam rationem tractat (t) Hugo de S. Victore. Octo horas sancti Patres præ cæteris ad laudandum Deum elegerunt, mediam scilicet noctem, diluculum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium. Quia dignum est, ut homo, qui corpus gerit ex quatuor elementis, quater respectu noctis, & quater respectu diei per diem naturalem Deum sibi placare satagat. Et cum omni tempo-

q Elig hom. 11. r Psalm. 33. s Primasii lib. 1. in Apoc. cap. 1. t Hugo cap. Speculi de Ecclesiæ mysteriis.

re laudandus sit Deus, potissimum in prædictis horis laudatur ab Ecclesia, in quibus opera præ cæteris insignia dignatus est facere. Nocte enim media natus est de Virgine, diluculo surrexit, hora prima mulieribus ab Angelis nunciata est Resurrectio, hora tertia Spiritus sanctus inflammavit Apostolos, hora sexta crucifixus est Dominus, hora nona emisit Spiritum pro salute mundi. In Vesperis commemoramus adventum Domini in mundi vespere. In Completorio completum erit gaudium Sanctorum in die generalis retributionis. Hæc Hugonis sententia cuiusdam subobscura videbitur, dum orationem à nobis fieri commemorat quater in die, & quater in nocte. Sciendum proinde est, ex his, quæ infra dicentur, Primam dumtaxat, Tertiam, Sextam, & Nonam horis diurnis: laudes verò, Vesperas, & Completorium, cum Nocturnis nocturno tempore ab illo assignari. Nam & laudes ante solis ortum, Vesperæ autem, & Completorium, vel post vel circa ejusdem occubitum olim celebrabantur, ut suis locis ostendemus.

II. Quarta ratio omnium Scriptorum calculo approbatur, quam eleganter explicant (u) Rupertus Abbas, & (x) Gemma animæ. Ad conservandam enim copiosæ Redemptionis memoriam septies in die laudem dicimus Domino, juxta vulgatissimos (y) glossæ versiculos.

Hæc sunt septenis propter quæ psallimus horis.

Matutina ligat Christum, qui crimina purgat.

Prima replet sputis. Causam dat Tertia mortis.

Sexta cruci necit. Latus ejus Nona bipertit.

Vespera deponit. Tumulo Completa reponit.

Plurimi Auctores è Canonistarum populo alios recitant versus, sed historicae veritati non omnino conformes: nam Resurrectio ante primam horam facta est,

u. Rup. lib. 1. de di. officiis. x. Gem. lib. 2. c. 55. y. Glor. in cap. 1. de celebr. Missarum.

& quod de hora duodecima dicunt, in Evangelio non legitur.

In matutino damnatur tempore Christus.

Quando resurrexit Primam canit ordo fidelis.

Tertia cum canitur tunc est cruciamina passus.

Sexta sunt tenebre per mundi climata facta.

Emissus Nona est divinus Spiritus hora.

Vespere clauduntur Christi sacra membra sepulchro.

Christo bisseña custodia ponitur hora.

Hæc potissima ratio est, ob quam his horis divina celebrantur officia: hæc præcipua mysteria sunt, quibus, dum psallimus, insiltere debemus: Nihil enim, juxta (2) Magni Leonis sententiam, inter omnia opera Dei, in quibus humana admirationis fatigatur intentio, ita contemplationem mentis nostræ & oblectat, & superat, sicut Passio Salvatoris. Atque utinam possem omnibus horis, ac momentis vitæ meæ tam beatæ Passionis, tam vivificæ mortis recordari, à qua vita, & resurrectio mea, & omne bonum meum procedit. Plus enim mihi contulit Dominus redimendo, quam creando; creando quippe me mihi dedit, redimendo verò & seipsum dedit, & me reddidit mihi. De nihilo creatus sum, sed non de nihilo redemptus. Flagella, spinas, clavos, & crucem sustinuit amarissimam, totumque sanguinem effudit, ut me vitæ sempiternæ participem efficeret. Vade igitur anima mea ad montem myrrhæ, collige tibi fasciculum ex omnibus amaritudinibus Domini tui, & dic cum anima dilecta, (a) *Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur.* Hunc fasciculum, si semel collegero, nemo tollet à me, inter ubera mea commorabitur. In hoc justitiæ consummatio; in hoc scientiæ plenitudo, in hoc divitiæ salutis, & copia meritorum. Hæc mea sublimior Philosophia, scire Jesum, & hunc crucifixum. Nulli mihi melius discitur quid sit sanctitas, quid sit perfectio,

Leo serm. 11. de Pass. Domini. a Cant. 1. 12.

60 DE CAUSIS INSTITUTIONIS
quam in vulneribus Salvatoris. Nulla efficacior medi-
cina ad purgandas animæ sordes, ad curanda conscien-
tiæ vulnera, quam Christi vulnerum meditatio. Horum
non obliviscar in æternum, quia in ipsis vivificatus sum.

METRUM IV.

CVrrite sanguineis lacrymarum flumina rivis,
Et corde ab imo tristis exundet dolor.
Erumpant moriente Deo suspiria, & intus
Occulta amoris estuent incendia.
Ite manus nocuæ, sceleratum tundite pectus,
Vindexque apertis sanguis è venis fluat.
O fluat, & totus detur pro sanguine sanguis,
Measque culpas diluat fusus cruor.
Dicite vos cæli, vos conscia funeris astra,
Si majus unquam polluit terram nefas.
En jacet exanimis soboles æquevæ Tonantis
Damnata ligno, crimina ut mundi luat.
Spineaserta caput præcingunt, membra cruentis
Discerpta virgis sanguinis rivos pluunt.
Omnis abest species, notam dignoscere formam,
Notosque vultus ipsa vix posset parens.
Horruit aspectu, æneis in nubibus æther
Phœbique, siderumque condidit faces.
Aeternas populi mundo timuere tenebras,
Straxitque mœstus anxias gentes pavor.
Grandia terrificis sunt saxa excussa ruinis,
Et ipsa trepido terra subsiluit solo.
Scilicet (ô superi cur non emittitis ignem?
Cur non ferocem armatis in me dexteram?)
Scilicet (ab scelerum nimis improba causa meorum,
Quæ lucis, & vitæ reum Numen facis.)
Scilicet interitum summi gemuere parentis
Quæcunque cali continentur ambitu.

Et vos mortales tantorum causa malorum

Siletis? & non irrigat fletus genas?

Ah fluite, ô lachrymæ totoque corpore sanguis,

Vt sole nix soluta, rivis effluat.

Ecce sitit moribundus Amor, date pocula Amantes,

Amoris haustum Rex amantium sitit.

Nempe sitit lachrymas, lacrymæ ne arescite: vestro

Sedare fletu fervidam cupit sitim.

§. IV.

Quinta, & sexta ratio in gratiarum, actionem ob divina beneficia. Septima per analogiam ad ætatem humanam. Addita quædam de brevitate vite.

I. **Q**UINTO septem distinctis horis servitutis nostræ pensum reddimus Deo, ut pro creationis beneficio septem diebus peracto creatori gratias agamus. His accedit octava nocturnæ vigiliæ hora pro spe resurrectionis, quam media nocte futuram plerique (b) doctiores sentiunt, tum quia Dominus se venturum ad iudicium tanquam furem in nocte prædixit: tum quia media nocte de adventu sponsi excitatum clamorem in parabola fatuarum & sapientum Virginum legimus. Facem mihi prætulit ad hanc rationem astruendam (c) Rupertus Abbas his verbis. Septem canonicas horas diei non licet à quoquam, qui in conspectu Dei vacuus, & ingratus apparere nolit, negligerenter præteriri. Hæ si quidem creatori nostro deferunt laudes, & pro certis, ac magnis ejus beneficiis quasi vectigales sunt gratiarum actiones. Ut enim cecinit (d) Prudentius.

Quod generosa potest anima

b Ambros. Hieron. Chrysostr. August. & alii apud Suarez in 3. p. To. 2. disp. 30. sect. 10. c Rup. lib. 1. de div. off. cap. 1. d Pruden. Cathim. hymn. 3.